

Inspectierapport

Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Waterschap Aa en Maas

Datum: 7 mei 2018

Kenmerk: 180310

ILT
Water, Producten en Stoffen

Graadt van Roggenweg 500 te Utrecht

Inhoudsopgave

Gegevens van de inspectie	3
1 Samenvatting	4
2 Inleiding	6
3 Uitvoering inspectie	7
3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen	7
3.2 Werkwijze	7
3.3 Oordeelsvorming	8
4 Oordelen en toelichting	9
4.1 Inrichting	9
4.1.1 Inrichting op strategisch niveau	9
4.1.2 Inrichting op tactisch algemeen niveau	10
4.1.3 Inrichting op tactisch operationeel niveau	10
4.2 Uitvoering	13
5 Conclusie	15
Bijlage: Basiseisen	16

Gegevens van de inspectie

Waterkeringbeheerder:	Waterschap Aa en Maas
Bezoekadres:	Pettelaarpark 70 5216 PP 's-Hertogenbosch
Postadres:	Postbus 5049 5201 GA 's-Hertogenbosch
Naam lid Dagelijks Bestuur	██████████
Naam lid Directie	Dhr. R. Wolbrink
Naam contactpersoon:	██████████
Namen inspecteurs ILT:	██████████
Periode uitvoering inspectie:	Eerste halfjaar 2018

1 Samenvatting

Namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) vanaf 1 januari 2014 wettelijk belast met het toezicht op de primaire waterkeringen. De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De primaire waterkeringen moeten daarvoor regelmatig geïnspecteerd worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Voor de uitvoering van de zorgplicht is het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen opgesteld. Het Kader geeft een nadere specificatie van de zorgplicht en onderscheidt twaalf activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar toezicht op te houden.

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van de waterkeringbeheerder. Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt aangestuurd. Voor de uitvoering zijn de Basiseisen zorgplicht primaire waterkeringen leidend, die de waterkeringbeheerders zichzelf hebben opgelegd.

Voor de *inrichting* van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen oordeelt de ILT in de volgende algemene termen: geborgd (geen actie nodig), aandachtspunt (verbetering gewenst) of tekortkoming (verbetering noodzakelijk). Voor de *uitvoering* beoordeelt de ILT of aan de Basiseisen wordt voldaan.

Voor waterschap Aa en Maas zijn de inspectieresultaten als volgt:

De ILT heeft bij waterschap Aa en Maas geen tekortkomingen geconstateerd voor de inrichting en uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op strategisch en tactische algemeen niveau voldoet daarnaast volledig.

De ILT stelt vast dat waterschap Aa en Maas mede naar aanleiding van de resultaten van de pilot inspectie zorgplicht in 2015 veel werk heeft gemaakt van het implementeren van het Kader Zorgplicht en haar eigen visie en ambitie voor de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. In de jaarlijkse 'Veiligheidsrapportage Instandhouding Waterveiligheid' verantwoordt waterschap Aa en Maas zich op een transparante en heldere wijze over de zorgplicht.

De inrichting van de zorgplicht voor de operationele activiteiten 'Inspecteren', 'Onderhouden', 'Toezicht en handhaving' en 'Bediening kunstwerken' is geborgd. De operationele activiteiten 'Beheren dagelijkse gegevens', 'Vergunningverlening' en 'Calamiteitenzorg' behoeven nog aandacht. Het gaat vooral om het verder inrichten van het beheer van dagelijkse gegevens van de primaire waterkeringen. Waterschap Aa en Maas heeft het voornemen om de procesinrichting, risico's, prioritering en de verantwoording van deze activiteit vast te leggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen in 2018-2019.

In de uitvoering van de zorgplicht voldoet waterschap Aa en Maas voor de operationele activiteiten 'Vergunningverlening', 'Bediening waterkerende kunstwerken' en 'Calamiteitenzorg' aan alle Basiseisen. Voor de overige

operationele activiteiten heeft de ILT enkele aandachtspunten vastgesteld. Hier zijn verbeteringen gewenst van met name de uitvoering van het beheer dagelijkse gegevens en de inspectie en onderhoud van de waterkerende kunstwerken.

Op basis van de resultaten van de inspectie zorgplicht komt de ILT tot de conclusie dat waterschap Aa en Maas voor de inrichting en de uitvoering van de zorgplicht in control is. De ILT heeft enkele aandachtspunten vastgesteld, waar waterschap Aa en Maas al bezig is om de benodigde verbetermaatregelen te nemen. De ILT heeft vertrouwen dat waterschap Aa en Maas de verdere verbetering en uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen effectief ter hand zal blijven nemen.

2 Inleiding

Doel van het toezicht

Naar aanleiding van een wijziging van de Waterwet is de Minister van Infrastructuur en Waterstaat vanaf 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het toezicht op de primaire waterkeringen. Namens de Minister is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met deze toezichtstaak belast.

Het doel van het toezicht op de zorgplicht van de primaire waterkeringen is het bevorderen dat de waterkeringbeheerder voor de inrichting en de uitvoering van haar zorgplichttaken in control is.

De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De zorgplicht verplicht de waterkeringbeheerder ook om, in de situatie dat de waterkeringen nog niet aan de wettelijke veiligheidsnormen voldoen, beheermaatregelen paraat te hebben om tijdens maatgevende omstandigheden overstromingsrisico's zo goed mogelijk te beperken. Daarvoor dienen de primaire waterkeringen regelmatig geïnspecteerd te worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 3 beschrijft in het kort de uitvoering van de inspectie. Daarbij wordt uiteengezet naar welke aspecten van de zorgplicht is gekeken en hoe de ILT daarover informatie heeft verkregen. Dit hoofdstuk geeft ook aan op welke wijze de ILT op basis van die informatie tot oordeelsvorming is gekomen.

In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van de inspectie bij waterschap Aa en Maas weergegeven en zo nodig toegelicht. Hoofdstuk 5 bevat de conclusie van de ILT.

In de bijlage zijn de Basiseisen voor de uitvoering van de zorgplicht opgenomen.

3 Uitvoering inspectie

3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Als toetsingskader voor het toezicht geldt het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen (maart 2015, hierna: het Kader), zoals dat door het Directoraat-generaal Ruimte en Water (DGRW) in samenspraak met de waterkeringbeheerders is opgesteld. Voor het operationele niveau zijn de Basiseisen Uitvoering Zorgplicht (hierna: Basiseisen) leidend.

Het Kader is een doelvoorschrift en geeft een nadere specificatie van de zorgplicht, zoals in de Waterwet staat vermeld. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar intern toezicht op te houden, zodat de risico's worden beheerst. Samen met de Basiseisen vormt het Kader het uitgangspunt voor het toezicht van de ILT. De Basiseisen hebben de waterkeringbeheerders zichzelf opgelegd en geven de ondergrens aan van de kwaliteit van de uitvoering van de operationele activiteiten.

Het Kader onderscheidt twaalf activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. Voor de zeven operationele activiteiten (4, 7, 8, 9, 10, 11 en 12) hebben de waterkeringbeheerders Basiseisen opgesteld.

1. Lange termijn en over de grenzen
2. Juridisch Register Waterstaatswerken
3. Informatiemanagementsysteem
4. Beheren dagelijkse gegevens kering
5. Kennismanagement
6. Verantwoording over resultaten
7. Inspectie van de primaire kering
8. Onderhoud van de primaire kering
9. Vergunningverlening
10. Toezicht en handhaving
11. Bediening waterkerende kunstwerken
12. Calamiteitenzorg

3.2 Werkwijze

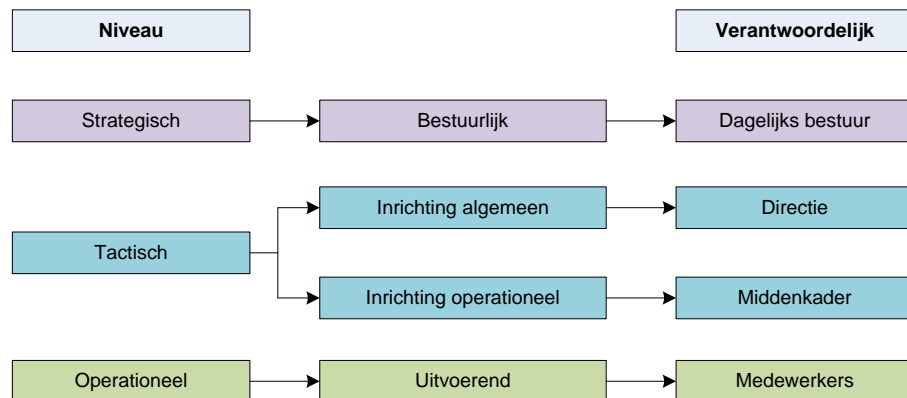
Bij de start van de inspectie heeft de ILT haar werkwijze toegelicht. Ook is een schriftelijke 'Toelichting voor de waterkeringbeheerders' opgesteld, waarin de werkwijze en de wijze van oordeelsvorming zijn uiteengezet. Daarnaast zijn de waterkeringbeheerders in kennis gesteld van de 'Toezichtstrategie van de ILT'. Beide documenten behoren onlosmakelijk bij dit rapport en staan op de internetsite van de ILT.

Om vast te stellen of de waterkeringbeheerder in control is betreffende haar zorgplichttaken voor de primaire keringen heeft de ILT voor systeemtoezicht gekozen in de vorm van audits met reality checks (interviews en veldinspecties).

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van waterschap Aa en Maas. Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt

aangestuurd. Op operationeel niveau wil de ILT inzicht krijgen in de wijze waarop waterschap Aa en Maas de zorgplicht uitvoert.

Voor het beoordelen van de inrichting op strategisch en tactisch (algemeen en operationeel) niveau, heeft de ILT aan waterschap Aa en Maas een aantal vragen gesteld.

Voor de beantwoording van die vragen, het aanleveren van documentatie en het wederhoor is gebruik gemaakt van een webapplicatie.

De inrichting is leidend voor de uitvoering. De Basiseisen voor de uitvoering kunnen als hulpmiddel worden benut voor de inrichting van de processen binnen de organisatie en de daarbij behorende inrichting van de organisatie.

De uitvoering van de hiervoor genoemde zeven uitvoeringsgerichte activiteiten heeft de ILT aan de hand van reality checks beoordeeld. De reality checks zijn uitgevoerd door middel van interviews met betrokken medewerkers en een veldinspectie. Daarbij is vastgesteld of de uitvoering van de zorgplicht door waterschap Aa en Maas aan de Basiseisen voldoet.

3.3 Oordeelsvorming

Inrichting op strategisch, tactisch algemeen en tactisch operationeel niveau

Er is sprake van een aantoonbare inrichting als de ILT het op basis van de verstrekte documenten eens is met de positieve beantwoording ('ja') van de vraag/vragen met betrekking tot de inrichting (geborgd).

Wanneer een onderdeel niet aantoonbaar is ingericht, oordeelt de ILT, per onderdeel, in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

Uitvoering van de operationele activiteiten

Er is sprake van een uitvoering die voldoet aan de ondergrens als de ILT op basis van de reality checks heeft vastgesteld dat aantoonbaar aan de Basiseisen wordt voldaan.

Indien niet aan de Basiseisen wordt voldaan, oordeelt de ILT per Basiseis in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

4 Oordelen en toelichting

In dit hoofdstuk worden de oordelen met een korte toelichting gegeven over de inrichting van de zorgplicht op strategisch, tactisch algemeen en operationeel niveau en over de uitvoering van de operationele activiteiten. De basis hiervoor wordt gevormd door de antwoorden van waterschap Aa en Maas op de inrichtingsvragen (de webapplicatie), de beoordeling van ILT van de uitvoering (de Basiseisen) en de bevindingen tijdens de veldinspectie.

De gedetailleerde vastlegging hiervan is, inclusief de reactie in wederhoor van waterschap Aa en Maas, vastgelegd in documenten die door de ILT (ambtelijk) aan waterschap Aa en Maas zijn toegezonden.

4.1 Inrichting

4.1.1 *Inrichting op strategisch niveau*

Voor de inrichting op strategisch niveau hebben de vragen betrekking op de bestuurlijk (vastgelegde) visie en ambities, de bestuurlijke verantwoordelijkheid en sturing en de bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het strategisch niveau is als volgt:

	Visie en ambitie	Verantwoordelijkheid & sturing	Afstemming aangrenzend areaal
Strategisch niveau			

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op strategisch niveau is bij waterschap Aa en Maas geborgd. Er zijn geen aandachtspunten of tekortkomingen geconstateerd.

Waterschap Aa en Maas heeft haar visie en ambitie voor de zorgplicht voor de primaire waterkeringen vastgelegd in vigerende beleidsdocumenten, zoals het Waterbeheerplan 2016-2021 en de strategie nota zorgplicht. Tevens rapporteert waterschap Aa en Maas sinds 2016 publiekelijk over de zorgplicht door middel van de Veiligheidsrapportage Instandhouding Waterveiligheid. In deze rapportage geeft waterschap Aa en Maas jaarlijks een integraal beeld van de huidige toestand en veiligheid van de primaire en regionale waterkeringen in haar beheergebied.

Waterschap Aa en Maas heeft nauw contact met de beheerders van aangrenzend areaal, zoals Rijkswaterstaat en de inliggende gemeenten. Er wordt op verschillende niveau`s samengewerkt en afspraken gemaakt, zoals over de actualisatie van de legger of ruimtelijke ontwikkelingen op en nabij de primaire waterkering.

4.1.2 Inrichting op tactisch algemeen niveau

Voor het tactisch algemeen niveau zijn vragen gesteld over de samenhang tussen de verschillende activiteiten en de ambtelijke aansturing daarvan, over het evalueren om overkoepelend te beoordelen of de zorgplicht doelmatig is ingericht en wordt uitgevoerd, over het kennismanagement en over de juridische vastlegging van de gegevens van de primaire kering.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch algemeen niveau is als volgt:

	Samenhang en aansturing	Evaluatie en gevolg geven	Kennismanagement	Juridische vastlegging geg. kering
Inrichting tactisch algemeen				

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op tactisch algemeen niveau is bij waterschap Aa en Maas geborgd. Er zijn geen aandachtspunten of tekortkomingen geconstateerd.

Waterschap Aa en Maas heeft in de strategie nota zorgplicht en Veiligheidsrapportage Instandhouding Waterveiligheid duidelijk vastgelegd op welke wijze de activiteiten uit het Kader Zorgplicht in onderlinge samenhang adequaat worden uitgevoerd. Daartoe is zowel op bestuurlijk als directieniveau de verantwoordelijkheid voor de overkoepelende aansturing van de uitvoering van de zorgplicht belegd. De zorgplicht wordt met alle betrokken onderdelen van de ambtelijke organisatie gezamenlijk periodiek geëvalueerd. Waterschap Aa en Maas draagt tevens zorg voor een voldoende kennisniveau van betrokken medewerkers om de activiteiten behorend tot de zorgplicht adequaat uit te kunnen voeren.

4.1.3 Inrichting op tactisch operationeel niveau

Voor de zeven uitvoeringsgerichte activiteiten hadden de vragen betrekking op de wijze waarop waterschap Aa en Maas de organisatie en de werkprocessen heeft ingericht om de activiteiten in overeenstemming met het Kader en de Basiseisen te kunnen uitvoeren. Het gaat daarbij om de onderdelen

procesbeschrijvingen, procedures en werkinstructies, risico's en prioritering, planning, verantwoording en evaluatie en bijstelling.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch operationeel niveau is als volgt:

	Procesinrichting	Procedures en Werkinstructies	Risico's (en prioritering)	Planning	Verantwoording	Evaluatie en bijstelling
4. Beheren dagelijkse gegevens	A	A	A		A	
7. Inspecteren						
8. Onderhouden						
9. Vergunningverlening			A	A		
10. Toezicht en handhaving						
11. Bediening kunstwerken						
12. Calamiteitenzorg					A	

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op het tactisch operationeel niveau is bij waterschap Aa en Maas volledig geborgd voor de activiteiten 'Inspecteren', 'Onderhouden', 'Toezicht en handhaving' en 'Bediening kunstwerken'. Bij de activiteiten 'Beheren dagelijkse gegevens', 'Vergunningverlening' en 'Calamiteitenzorg' zijn door de ILT één of meerdere aandachtspunten (A) vastgesteld. Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd.

Bij de activiteit 'Beheren dagelijkse gegevens' heeft de ILT de volgende aandachtspunten vastgesteld.

- **Procesinrichting:** een algemeen proces voor het beheren van dagelijkse gegevens van de primaire waterkeringen is (nog) niet vastgesteld. Waterschap Aa en Maas gaat dit proces vastleggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen in 2018-2019.
- **Procedures en werkinstructies:** aangezien er nog geen algemeen proces voor deze activiteit is vastgelegd en het informatieplan waterkeringen nog moet worden opgesteld, zijn ook nog niet alle onderliggende procedures en werkinstructies vastgelegd.
- **Risico's en prioritering:** de risico's voor het proces van beheren dagelijkse gegevens en de beheersing van die risico's zijn niet vastgelegd.

Waterschap Aa en Maas gaat de risico's en prioritering vastleggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen in 2018-2019.

- Verantwoording: voor het beheer van de dagelijkse gegevens van de primaire waterkeringen heeft waterschap Aa en Maas niet vastgelegd over welke indicatoren wordt gerapporteerd aan het management en bestuur. Waterschap Aa en Maas gaat deze indicatoren vastleggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen in 2018-2019.

Bij de activiteit 'Vergunningverlening' heeft de ILT de volgende aandachtspunten vastgesteld:

- Risico's en prioritering: de risico's en prioritering van de werkzaamheden binnen het proces van vergunningverlening zijn niet vastgelegd. Waterschap Aa en Maas gaat de risico's en prioritering vastleggen in het nog op te stellen beleidsplan voor de afdeling planadvies en vergunningen. De vaststelling van het beleidsplan is medio 2018 voorzien.
- Planning: er is geen planning van de werkzaamheden voor vergunningverlening vastgelegd. Voor zover het mogelijk is om de werkzaamheden voor vergunningverlening te plannen, zal waterschap Aa en Maas dit vastleggen in het nog op te stellen beleidsplan voor de afdeling planadvies en vergunningen.

Bij de activiteit 'Calamiteitenzorg' heeft de ILT het volgende aandachtspunt vastgesteld.

- Verantwoording: de indicatoren met betrekking tot de calamiteitenzorg waarover wordt gerapporteerd aan het management en bestuur zijn niet aantoonbaar vastgelegd.

De ILT stelt vast dat waterschap Aa en Maas nog bezig is met de implementatie van de doelen en ambities voor de zorgplicht binnen haar organisatie. De ILT verwacht dan ook dat de bovengenoemde aandachtspunten binnen afzienbare termijn tot verbeteringen zullen leiden of mogelijk al zijn opgelost.

4.2 Uitvoering

De Basiseisen (zie bijlage) vormen een uniform kader van en voor de waterkeringbeheerders. Ze beschrijven het minimumniveau voor de uitvoering van de zeven operationele activiteiten en richten zich op de uitvoering van de activiteiten daarvan en maken een normatieve uitspraak door de ILT over de uitvoering van de zorgplicht mogelijk.

Het resultaat van de beoordeling van de uitvoering van de zorgplicht is als volgt:

	Basiseis				
	1	2	3	4	5
4. Beheren dagelijkse gegevens		A	A		
7. Inspecteren	A	A			
8. Onderhouden	A	A	A	A	
9. Vergunningverlening					
10. Toezicht en handhaving	A				
11. Bediening waterkerende kunstwerken					
12. Calamiteitenzorg					

Grijs = voldoet aan Basiseis, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Geel = geen Basiseis geformuleerd

Oordeel

Voor de activiteiten 'Vergunningverlening', 'Bediening waterkerende kunstwerken' en 'Calamiteitenzorg' voldoet Waterschap Aa en Maas aan alle Basiseisen voor de uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen.

Voor de activiteiten 'Beheren dagelijkse gegevens', 'Inspecteren', 'Onderhouden' en 'Toezicht en handhaving' heeft de ILT één of meerdere aandachtspunten (A) vastgesteld. Hieronder worden die weergegeven en kort toegelicht.

Beheren dagelijkse gegevens

Voor deze activiteit heeft de ILT twee aandachtspunten vastgesteld. Bij Basiseis 2 is het aandachtspunt dat de validatie van de kenmerkende gegevens van de primaire waterkeringen nog niet is geborgd. Waterschap Aa en Maas heeft het voornemen om de eisen aan en de wijze van validatie van de kenmerkende gegevens vast te leggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen.

Bij basiseis 3 is het aandachtspunt dat er nog geen eisen aan de actualiteit en volledigheid van de kenmerkende gegevens van de primaire waterkeringen zijn vastgelegd. Waterschap Aa en Maas voelt hier wel de noodzaak en behoefte toe. Net als bij Basiseis 2 heeft waterschap Aa en Maas het voornemen om de eisen voor actualiteit en volledigheid van de kenmerkende gegevens in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen vast te leggen.

Inspecteren

Voor deze activiteit heeft de ILT twee aandachtspunten vastgesteld. Bij Basiseis 1 is het aandachtspunt dat het inspecteren van waterkerende kunstwerken in de afgelopen jaren onvoldoende is uitgevoerd conform de interne werkafspraken. Waterschap Aa en Maas heeft inmiddels acties ingezet om tot een vernieuwd

inspectieregime voor de waterkerende kunstwerken te komen in 2018, waarbij alle waterkerende kunstwerken periodiek worden geïnspecteerd. Dit zal worden vastgelegd in het geactualiseerde onderhoudsplan.

Bij basiseis 2 is het aandachtspunt dat eenduidige vastlegging van de inspectieresultaten van de reguliere (wekelijkse) inspecties van de dijken en van waterkerende kunstwerken nog niet is geborgd. Waterschap Aa en Maas is bezig met het ontwikkelen van specifieke apps om ook deze inspectieresultaten op afzienbare termijn eenduidig te kunnen vastleggen.

Onderhouden

Voor deze activiteit heeft de ILT vier aandachtspunten vastgesteld. Bij Basiseis 1 is het aandachtspunt dat het voorziene onderhoud van waterkerende kunstwerken in de afgelopen jaren onvoldoende conform de interne werkafspraken is uitgevoerd (net als bij inspecteren). Waterschap Aa en Maas heeft om die reden nieuwe interne werkafspraken gemaakt over de uitvoering van het voorziene onderhoud. Een consequente naleving van deze werkafspraken in de toekomst vormt een aandachtspunt.

Bij Basiseis 2 geldt dat de afwegingen voor het vervolg voor de uitvoering van onvoorzien onderhoud van waterkerende kunstwerken onvoldoende herleidbaar en zichtbaar zijn. Het onvoorzien onderhoud van waterkerende kunstwerken wordt niet opgenomen in het onderhoudsmanagementsysteem (OMS). Waterschap Aa en Maas is voornemens om dit wel te gaan doen. Indien er aanleiding is tot onvoorzien onderhoud van waterkerende kunstwerken wordt dit in de praktijk direct uitgevoerd door waterschap Aa en Maas.

Bij Basiseis 3 is de controle op de uitvoering van de vervolgacties voor onvoorzien onderhoud van primaire waterkeringen een aandachtspunt. Voor de dijken wordt een overzicht bijgehouden van onvoorzien onderhoudswerk, maar de controle van het uitgevoerde onderhoudswerk wordt niet vastgelegd. In de praktijk wordt dit wel ter plaatse gecontroleerd door de beheerder. Zoals bij Basiseis 1 en 2 al is aangegeven, is het onvoorzien onderhoud van waterkerende kunstwerken nog in ontwikkeling. Waterschap Aa en Maas heeft aangegeven het onvoorzien onderhoud van waterkerende kunstwerken op te nemen in het OMS.

Bij Basiseis 4 is het aandachtspunt dat nog niet alle relevante onderhoudsgegevens actueel in het beheerregister (of een vergelijkbaar systeem) zijn opgenomen. Waterschap Aa en Maas is momenteel bezig om alle kenmerkende gegevens van de primaire waterkeringen, inclusief de relevante onderhoudsgegevens, vast te leggen in het beheerregister.

Toezicht en handhaving

Voor deze activiteit heeft de ILT één aandachtspunt vastgesteld bij Basiseis 1. Het aandachtspunt is dat er niet structureel toezicht op alle gemelde en vergunde activiteiten wordt gehouden. Dit is een gevolg van capaciteitstekort bij de beheerders. Alleen de complexe vergunningen en vergunningen, in het geval dat de vergunningverlener, handhaver of de beheerder daar zelf behoefte aan heeft, worden gecontroleerd.

5 Conclusie

De ILT heeft bij waterschap Aa en Maas geen tekortkomingen geconstateerd voor de inrichting en uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op strategisch en tactische algemeen niveau voldoet daarnaast volledig.

De ILT stelt vast dat waterschap Aa en Maas mede naar aanleiding van de resultaten van de pilot inspectie zorgplicht in 2015 veel werk heeft gemaakt van het implementeren van het Kader Zorgplicht en haar eigen visie en ambitie voor de zorgplicht voor de primaire waterkeringen. In de jaarlijkse 'Veiligheidsrapportage Instandhouding Waterveiligheid' verantwoordt waterschap Aa en Maas zich op een transparante en heldere wijze over de zorgplicht.

De inrichting van de zorgplicht voor de operationele activiteiten 'Inspecteren', 'Onderhouden', 'Toezicht en handhaving' en 'Bediening kunstwerken' is geborgd. De operationele activiteiten 'Beheren dagelijkse gegevens', 'Vergunningverlening' en 'Calamiteitenzorg' behoeven nog aandacht. Het gaat vooral om het verder inrichten van het beheer van dagelijkse gegevens van de primaire waterkeringen. Waterschap Aa en Maas heeft het voornemen om de procesinrichting, risico's, prioritering en de verantwoording van deze activiteit vast te leggen in het nog op te stellen informatieplan waterkeringen in 2018-2019.

In de uitvoering van de zorgplicht voldoet waterschap Aa en Maas voor de operationele activiteiten 'Vergunningverlening', 'Bediening waterkerende kunstwerken' en 'Calamiteitenzorg' aan alle Basiseisen. Voor de overige operationele activiteiten heeft de ILT enkele aandachtspunten vastgesteld. Hier zijn verbeteringen gewenst van met name de uitvoering van het beheer dagelijkse gegevens en de inspectie en onderhoud van de waterkerende kunstwerken.

Op basis van de resultaten van de inspectie zorgplicht komt de ILT tot de conclusie dat waterschap Aa en Maas voor de inrichting en de uitvoering van de zorgplicht in control is. De ILT heeft enkele aandachtspunten vastgesteld, waar waterschap Aa en Maas al bezig is om de benodigde verbetermaatregelen te nemen. De ILT heeft vertrouwen dat waterschap Aa en Maas de verdere verbetering en uitvoering van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen effectief ter hand zal blijven nemen.

Bijlage: Basiseisen

Activiteit	Basiseisen uitvoering zorgplicht
Inspectie van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. De inspecties worden conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. De verkregen inspectieresultaten worden eenduidig vastgelegd. 3. Er worden vervolgcacties belegd, indien inspectieresultaten hiertoe aanleiding geven. 4. Het inspectieproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
Onderhoud van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorziene onderhoud wordt conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. Voor het onvoorziene onderhoud zijn de afwegingen ter bepaling van het vervolg herleidbaar en zichtbaar. 3. De vastgestelde vervolgcacties voor onvoorzien onderhoud zijn uitgevoerd. 4. Alle relevante onderhoudsgegevens worden actueel in het beheerregister of vergelijkbaar systeem opgenomen. 5. Het onderhoudsproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
Bediening waterkerende kunstwerken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken bij hoog water vindt plaats volgens het daarvoor geldende protocol. 2. Er zijn voldoende functionarissen die de sluiting conform protocol kunnen uitvoeren. 3. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd 4. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt periodiek voor het technisch functioneren beproefd en het sluitproces wordt geoefend conform de daarvoor geldende plannen en/of protocollen. 5. Oefeningen en sluitingen bij hoog water worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de in het protocol beschreven werkwijze.
Calamiteiten-zorg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Periodiek wordt de aanwezigheid en de staat van onderhoud van de noodvoorzieningen gecontroleerd. 2. Er wordt opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan (Opleiden, Trainen en Oefenen). 3. Oefeningen en/of calamiteiten worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot geactualiseerde plannen en/of werkinstructies.
Vergunning-verlening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Activiteiten van derden of de eigen organisatie op, aan of nabij een primaire waterkering is gereguleerd via algemene keurvoorschriften, het projectplan Waterwet ofwel door middel van een vergunning. 2. Toegestane activiteiten, die melding plichtig of vergunning plichtig zijn, zijn eenduidig gedocumenteerd. 3. Bij vergunningen zijn voorschriften gesteld om de veiligheid van de primaire waterkeringen te borgen. 4. Voorschriften voor werken op, aan of nabij de primaire waterkering worden op handhaafbaarheid getoetst. 5. Het proces van het toestaan via de keur of via een vergunning wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Toezicht en handhaving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het toezichtplan gericht op <ol style="list-style-type: none"> a. gemelde en vergunde activiteiten (zowel 'tijdens de bouw' als daarna) b. 'illegale' activiteiten 2. De toezichthouder beschikt in de taakuitvoering over de volledige vergunning of melding 3. Bij geconstateerde overtreding van voorschriften en ingeval van illegale activiteiten wordt opgetreden conform de eigen handhavingsstrategie. 4. Alle resultaten van toezicht en handhaving worden eenduidig gedocumenteerd. 5. Het proces van toezicht en handhaving wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Beheren dagelijkse gegevens Kering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheerregister bevat de kenmerkende gegevens van de feitelijke toestand van de primaire keringen (dijken, kunstwerken, constructies). 2. De gegevens worden gevalideerd voordat ze in het beheerregister worden ingevoerd. 3. De organisatie heeft, conform de door haar gestelde eisen voor actualiteit en volledigheid, haar gegevens bijgewerkt over de kering. 4. Het proces beheren dagelijkse gegevens van de primaire waterkering wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.